

Sygn. akt I Ns 778/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Nysie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Rejonowego Remigiusz Drzewiecki**

Protokolant: sekretarka Anna Jakubiszyn

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 września 2016 r. w N.

sprawy z wniosku C. K.

z udziałem: R. K. (1), S. K., G. K., R. K. (2), M. (...), (...), M. K. (1)

o dział spadku po J. K. (1)

p o s t a n a w i a:

I. dokonać działu spadku po spadkodawcy J. K. (1), zmarłym dnia 20 marca 2012 r. w B., ostatnio stale zamieszkałym w B. w ten sposób, że wchodzące w skład spadku po spadkodawcy:

a. udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1600 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) o wartości 81.168,50 zł (osiemdziesiąt jeden tysięcy sto sześćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt groszy) **przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy C. K. PESEL (...),**

b. nieruchomość położoną w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działki nr (...) o powierzchni 1,7000 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) o wartości 127.459 zł (sto dwadzieścia siedem tysięcy czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych) **przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy C. K. PESEL (...),**

c. ciągnik rolniczy URSUS C-330, rok produkcji 1974, nr rej. (...) o wartości 7.000 zł (siedem tysięcy złotych) **przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy C. K. PESEL (...),**

II. wartość przedmiotu działu spadku po J. K. (1) ustalić na kwotę **215.627,50 zł (dwieście piętnaście tysięcy sześćset dwadzieścia siedem złotych pięćdziesiąt groszy),**

III. zasądzić od **wnioskodawcy C. K.** na rzecz **uczestnika R. K. (1)** kwotę **53.906,87 (pięćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset sześć złotych osiemdziesiąt siedem groszy)** tytułem spłaty jego udziału w spadku po J. K. (1), **płatną w czterech ratach:** pierwsza rata w kwocie 13.476,50 zł (trzynaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) płatna w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w kwocie 13.476,50 zł (trzynaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) płatna w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, trzecia rata w kwocie 13.476,50 zł (trzynaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) płatna w terminie 18 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, a czwarta rata w kwocie 13.477,37 zł (trzynaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt siedem złotych trzydzieści siedem groszy) płatna w terminie 24 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, nadto każda rata z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z nich,

IV. zasądzić od **wnioskodawczyni C. K.** na rzecz **uczestniczki S. K.** kwotę **53.906,87 (pięćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset sześć złotych osiemdziesiąt siedem groszy)** tytułem spłaty jej udziału w spadku po J. K. (1), **płatną w czterech ratach:** pierwsza rata w kwocie 13.476,50 zł (trzydzieści tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) płatna w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w kwocie 13.476,50 zł (trzydzieści tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) płatna w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, trzecia rata w kwocie 13.476,50 zł (trzydzieści tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) płatna w terminie 18 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, a czwarta rata w kwocie 13.477,37 zł (trzydzieści tysięcy czterysta siedemdziesiąt siedem złotych trzydzieści siedem groszy) płatna w terminie 24 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, nadto każda rata z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z nich,

V. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nysie od wnioskodawczyni C. K. kwotę 723,39 zł (siedemset dwadzieścia trzy złote trzydzieści dziewięć groszy) tytułem części kosztów postępowania poniesionych przez Skarb Państwa,

VI. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nysie od uczestniczki S. K. kwotę 723,39 zł (siedemset dwadzieścia trzy złote trzydzieści dziewięć groszy) tytułem części kosztów postępowania poniesionych przez Skarb Państwa,

VII. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nysie od uczestnika R. K. (1) kwotę 723,40 zł (siedemset dwadzieścia trzy złote czterdzieści groszy) tytułem części kosztów postępowania poniesionych przez Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni C. K. dniu 26 lipca 2013 r. złożyła do tutejszego Sądu wnioski o dział spadku po spadkodawcy J. K. (1). We wniosku wnioskodawczyni wskazała, że wartość spadku po spadkodawcy wynosi 80.000 zł, a w skład spadku wchodzi 1,78 gruntów ornych oraz 1/2 budynków. Wnioskodawczyni podała, że postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po spadkodawcy toczyło się w Sądzie Rejonowym w Nysie pod sygn. I Ns 1058/12. Domagała podziału nieruchomości po 1/4 części oraz rozliczenia jej prywatnych nakładów na remont budynku i obejścia oraz całkowite utrzymanie brata przez 88 miesięcy. Podała, że zmarły brat nie miał żadnego dochodu, bo ziemia została oddana w dzierżawę od jesieni 1997 r.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2013 r. (k. 27-28) wnioskodawczyni domagała się, aby przyznać jej całą spadkową nieruchomość bez spłaty uczestników postępowania. Oświadczyła, iż w skład spadku po spadkodawcy wchodzi grunty o powierzchni 1,7 ha objęte Kw (...) o wartości 40.000 zł, jak również połowa domu z działką przydomową o wartości 40.000 zł. Podała, że przeprowadziła remont budynku i obejścia w latach 1998 -2006, który kosztował 40.000 zł. Na remont 10.000 zł dała córka wnioskodawczyni, a wnioskodawczyni dała 30.000 zł na ten remont. Podała, że grunty wchodzące w skład spadku są w dzierżawie, ale dzierżawca opłacał podatek i KRUS i nie płacił oprócz tego czynszu. Wskazała, że utrzymywała brata przez 88 miesięcy, w czasie opieki nad bratem otrzymywała 1.000 zł miesięcznie emerytury, żywiła, utrzymywała brata, robiła mu pranie. Płaciła za prąd, wodę, podatek, ubezpieczenie za dom. Co 2-3 lata malowała dom i usuwała usterki. Wnioskodawczyni podała, że brat nadużywał alkoholu, a dom go nie interesował. Stwierdziła, że pozostałym spadkobiercom nic się nie należy, bo oni jej nie pomagali w opiece nad bratem.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2013 r. (k. 28) uczestnik R. K. (3), iż domaga się spłaty swojego udziału w gotówce, natomiast grunty i połowa domu mają pozostać własnością wnioskodawczyni. Wskazał, że brat był w sile wieku, pracował dorywczo, pomagał sąsiadom. Miał z tego utrzymanie. Stwierdził, że wnioskodawczyni nie utrzymywała brata, brat chodził brudny. Potwierdził, że brat nadużywał alkoholu. Podał, że brat z tytułu dzierżawy gruntów oprócz opłaty podatku i KRUS dostawał od dzierżawcy 8 kwintali pszenicy. Stwierdził, że brat zajmował się domem i karmił inwentarz. Podał, że spadkodawca otrzymał gospodarstwo od ojca w pełnym rozkwicie

i prowadził je 25 lat i dawał utrzymanie siostrze C. K.. Nie zgodził się z wartościami spadku podanymi przez wnioskodawczynię. Podał, że w budynku był robiony remont za życia brata. Remont dotyczył części zajmowanej przez córkę wnioskodawczyni.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2013 r. (k. 28) uczestniczka S. K. domagała się spłaty swojego udziału w spadku w gotówce. Zgodziła się, aby cały spadek za spłatą otrzymała wnioskodawczyni. Podała, że wnioskodawczyni wyzywała brata i kłóciła się. Potwierdziła, że wnioskodawczyni przeprowadziła remont spadkowej nieruchomości, ale nie za wskazaną przez nią sumę. Stwierdziła, że nie wie, jaka jest wartość spadku.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2013 r. (k. 28) uczestnik R. K. (2) oświadczył, że zgadza się, aby całe gospodarstwo przeszło na rzecz wnioskodawczyni i podał, że nie chce spłaty. Zgodził się z wartością spadku.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2013 r. (k. 28) uczestnik M. K. (2) oświadczył, że zgadza się, aby całe gospodarstwo przeszło na rzecz wnioskodawczyni i podał, że nie chce spłaty. Zgodził się z wartością spadku.

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2013 r. (k. 28) uczestnicy G. K. i M. K. (1) oświadczyli, że zgadzają się, aby całe gospodarstwo przeszło na rzecz wnioskodawczyni i podali, że nie chce spłaty. Zgodzili się z wartością spadku.

Na rozprawie w dniu 4 września 2015 r. (k. 238-239) wnioskodawczyni wskazała, że chce otrzymać traktor wchodzący w skład spadku, żeby zrobić nagrobek bratu. Domagała się ujęcia kosztów nagrobka w postanowieniu kończącym.

Na rozprawie w dniu 4 września 2015 r. (k. 238-239) uczestnik postępowania R. K. (1) wskazał, że również chce otrzymać traktor wchodzący w skład spadku

Na rozprawie w dniu 2 września 2016 r. (k. 396-398) wnioskodawczyni wskazała, że zgadza się na przydzielenie na jej wyłączną własność wszystkich spadkowych nieruchomości, natomiast ciągnika na rzecz uczestnika R. K. (1). Domagała się rozliczenia nakładów na remont budynku i utrzymanie brata. Nie domagała się rozliczenia kosztów nagrobka brata, bo go jeszcze nie postawiła. Wniosła o odroczenia spłaty na rok do 2 lat, żeby zdążyła sprzedać działki rolne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca J. K. (1) zmarł dnia 20 marca 2012 r. w B., ostatnio stale przed śmiercią zamieszkiwał w B.. Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Nysie w sprawie o sygn. akt (...) stwierdził, że spadek po J. K. (1) na podstawie ustawy nabyli: jego brat R. K. (1), jego siostra S. K., jego siostra C. K. oraz jego siostra E. K. po 1/4 części każda z nich. Postanowienie to jest prawomocne. Siostra spadkodawcy E. K. zmarła po spadkodawcy tj. dnia 18 września 2012 r. i pozostawiła po sobie jako spadkobierców: męża R. K. (2) oraz dzieci: M. K. (1), M. K. (3), G. K. i M. K. (2).

(dowód: fakt bezsporny; akta tut. Sądu o sygn. (...): odpis skrócony aktu zgonu J. K. (1) k. 29, zapewnienia spadkowe k. 36-37, odpis skrócony aktu zgonu E. K. k. 40, postanowienie z dnia 29 stycznia 2013 r. sygn. akt(...)k. 44)

W skład spadku po spadkodawcy J. K. (1), zmarłym dnia 20 marca 2012 r. w B., ostatnio stale zamieszkałym w B. wchodzi: udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1600 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) o wartości 81.168,50 zł; nieruchomość położona w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działki nr (...) o powierzchni 1,7000 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) o wartości 127.459 zł; ciągnik rolniczy URSUS C-330, rok produkcji 1974, nr rej. (...) o wartości 7.000 zł,

(dowód: fakt bezsporny; odpis z księgi wieczystej Kw nr (...) k. 7-9; wypis z rejestru gruntów k. 5-6, 44-45; odpis z księgi wieczystej Kw nr (...) k. 31-33; opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości A. D. z

dnia 16.06.2015 r. k. 157-189 wraz z uzupełniającą opinią pisemną k. 253-261; opinia biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej L. S. z dnia 20.01.2016 r. k. 299-304; kserokopia dowodu rejestracyjnego ciągnika U. k. 60; przesłuchanie wnioskodawczyni C. K. k. 64-65; przesłuchanie uczestnika R. K. (1) k. 90-91; przesłuchanie uczestniczki S. K. k. 91)

Umową darowizny zawartą w dniu 4 czerwca 2001 r. przed notariuszem J. K. (2) z Kancelarii Notarialnej w N. numer rep. A: (...) spadkodawca J. K. (1) podarował A. K. (1) – córce wnioskodawczyni udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1600 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest obecnie księga wieczysta Kw nr (...). Działkę nr (...) odłączono z nieruchomości dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest obecnie księga wieczysta Kw nr (...). Na działce będącej przedmiotem darowizny znajdował się budynek mieszkalny, murowany, jednopiętrowy, kryty dachówką, wybudowany przez 1939 r., o powierzchni użytkowej 58 m², wymagający remontu kapitalnego, przylegające do budynku mieszkalnego komórka gospodarcza oraz garaż, również wymagające remontu. Strony aktu notarialnego wskazały, że A. K. (1) rozpoczęła już remont przedmiotowego budynku tj. pomieszczeń na piętrze, które miała zajmować.

(dowód: wypis aktu notarialnego nr rep A: (...) k. 42-43)

Na nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...), znajduje się budynek mieszkalny, murowany, jednopiętrowy, kryty dachówką, wybudowany przez 1939 r., wybudowany z cegły. Przy budynku jest jeszcze ok. 16 arów ogrodu. W budynku tym mieszkał spadkodawca J. K. (1), wnioskodawczyni C. K., jej córka A. K. (1), jej syn A. K. (2) oraz do śmierci w 2006 r. matka wnioskodawczyni. Budynek wraz z całym gospodarstwem rolnym został przez rodziców wnioskodawczyni przeniesiony na własność spadkodawcy w 1978 r. Spadkodawca sprzedał część gruntów wchodzących w skład gospodarstwa na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku. Wnioskodawczyni oraz jej dzieci: A. K. (1) i A. K. (2) rozpoczęli remonty tego budynku mieszkalnego jeszcze w 1998 r. Wtedy wykonano w budynku łazienkę. Remont ten finansowała wnioskodawczyni, J. K. (1) zakupił wannę i umywalkę oraz pracował przy remoncie. Później wnioskodawczyni i jej dzieci sfinansowali w tym budynku remont kuchni, wymianę pieca, położono też kafelki na korytarzu. W 2001 r. A. K. (1) sfinansowała wymianę okien w tym budynku, a wnioskodawczyni wraz z synem A. sfinansowali budowę instalacji c. o. w tym budynku. W 2000 r. wnioskodawczyni i jej córka sfinansowały budowę ganku do budynku, a w 2001 r. sfinansowały wstawienie 2 drzwi wejściowych do budynku. Wnioskodawczyni sfinansowała budowę chodnika wokół domu, syn wnioskodawczyni sfinansował wylanie płyty pod szambo na podwórku oraz budowę nowej ubikacji na podwórku. Syn wnioskodawczyni sfinansował remont elewacji na budynku gospodarczym. W 2006 r. po śmierci matki wnioskodawczyni, syn wnioskodawczyni sfinansował remont pokoju zajmowanego wcześniej przez zmarłą matkę wnioskodawczyni. W 2009 r. wnioskodawczyni sfinansowała nową bramę wjazdową do nieruchomości, a jej syn A. sfinansował budowę nowego płotu od frontu nieruchomości w 2005 r. Dzieci wnioskodawczyni miały pieniądze na sfinansowanie remontów, gdyż pracowały zagranicą. Matka wnioskodawczyni do swojej śmierci otrzymywała emeryturę. Wnioskodawczyni opiekowała się zarówno zmarłą matką, jak i spadkodawcą - gotowała im posiłki, prała. Jednocześnie zamieszkiwała wspólnie z nimi w spadkowym budynku mieszkalnym. Na nieruchomości tej zamieszkiwali również A. i A. K. (2). Wnioskodawczyni nie płaciła bratu za zamieszkiwanie na tej nieruchomości. Spadkodawca pracował dorywczo na roli, jednak nadużywał alkoholu i większą część zarobionych środków przeznaczał na alkohol. Wartość nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię oraz jej dzieci na nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...) wyniosła 68.627 zł. Wnioskodawczyni do chwili obecnej zamieszkuje w budynku mieszkalnym na nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...).

(dowód: faktury i rachunki przedłożone przez wnioskodawczynię – załącznik do pisma z k. 80 –3 koperty; opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości A. D. z dnia 16.06.2015 r. k. 157-189, zeznania świadka W. S. k. 47; zeznania świadka Z. K. k. 47-48, zeznania świadka W. K. k. 62-63; zeznania świadka H. B. k. 63-64; zeznania świadka A. K. (3) k. 73; przesłuchanie wnioskodawczyni C. K. k. 64-65)

Nieruchomość położona w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działki nr (...) o powierzchni 1,7000 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) za

życia spadkodawcy była dzierżawiona Z. D.. Początkowo Z. D. dzierżawił te grunty na podstawie umowy ustnej przed 1997 r. Z. D. dzierżawi te grunty do chwili obecnej z jedną przerwą przed 2000 r. przez okres roku. Na początku stawki za dzierżawę były niższe, Z. D. opłacał podatki za te grunty i płacił spadkodawcy czynsz w naturze lub gotówce, tak jak chciał J. K. (1). Jakies 7 lat temu w 2007 r. Z. D. rozmawiał z J. K. (1) na temat sprzedaży dzierżawionych gruntów. Do transakcji sprzedaży nie doszło. Spadkodawca pobierał do Z. D. czynsz dzierżawny w wysokości 7 kwintali pszenicy. W lutym 2002 r. Z. D. zawarł z J. K. (1) pisemną umowę dzierżawy przedmiotowych gruntów za czynsz w wysokości 2,5 q za hektar. Umowę zawarto na okres 2002/2003 r. Po śmierci spadkodawcy Z. D. zawarł umowę dzierżawy przedmiotowych gruntów na piśmie dnia 29 kwietnia 2014 r. na rok 2014 r. Umowę zawarł jedynie z wnioskodawczynią. Ustalono, że Z. D. ma ponosić opłaty za nieruchomości oraz płacić czynsz w wysokości 250 kg zboża paszowego za 1 hektar. Z. D. uprawiał przedmiotowe grunty, opłacał za nie podatki i pobierał za nie płatności obszarowe od (...). W 2012 r. dał za dzierżawę gruntów wnioskodawczyni 2-3 worki tj. 2 kwintale pszenicy, w 2013 r. dał jej tyle samo, w 2014 r. dał jej dwa worki pszenicy. Z. D. opłacał też składki KRUS za J. K. (1) przez 7 lat. Uczestnicy nie domagali się rozliczenia dochodów z tej dzierżawy.

(dowód: umowa dzierżawy z 27.02.2002 r. k. 106; umowa dzierżawy z 29.04.2012 r. k. 89; pismo (...) z 4.08.2016 r. k. 393-394; zeznania świadka Z. D. k. 110-111; przesłuchanie wnioskodawczyni C. K. k. 64-65)

Wnioskodawczyni nie wybudowała jeszcze nagrobka spadkodawcy

(dowód: fakt bezsporny)

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1037 § 1 k.c. dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców. W niniejszej sprawie taki wniosek o sądowy dział spadku po J. K. (1) złożyła jego spadkobierczyni – siostra C. K.

Spadkobiercy J. K. (1) – tj. strony niniejszego postępowania nie podzieliły się umownie majątkiem spadkowym pozostawionym przez spadkodawcę.

Zgodnie z art. 684 k.p.c. skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala sąd. Skład spadku Sąd ustala według chwili jego otwarcia (daty śmierci spadkodawcy), natomiast wartość według cen z chwili dokonywania działu (patrz uchwała SN z 27.09.1974 r., III CZP 58/74, OSNCP 1975, nr 6, poz. 90).

W niniejszej sprawie w skład spadku po spadkodawcy J. K. (1) wchodziły: udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1600 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...); nieruchomość położona w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działki nr (...) o powierzchni 1,7000 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...); ciągnik rolniczy URSUS C-330, rok produkcji 1974, nr rej. (...).

Strony zgodnie podały, jakie nieruchomości i ruchomości wchodziły w skład spadku po spadkodawcy. Strony natomiast nie były w stanie podać zgodnie wartości wchodzących w skład spadku nieruchomości i ciągnika rolniczego. Dlatego też Sąd dla ustalenia wartości tych nieruchomości dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu szacowania nieruchomości oraz techniki samochodowej. Wartość nieruchomości Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości A. D. z dnia 16.06.2015 r. k. 157-189 wraz z uzupełniającą opinią pisemną k. 253-261; natomiast wartość ciągnika wchodzącego w skład spadku na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej L. S. z dnia 20.01.2016 r. k. 299-304. Opinie te nie zostały skutecznie zakwestionowane przez żadną ze stron, zostały sporządzone w sposób fachowy, a kwalifikacje biegłych nie budzą wątpliwości. Strony nie składały żadnych zastrzeżeń co do wartości składników spadku ustalonych przez biegłych. Opinia biegłego D. posłużyła także do ustalenia wartości nakładów poniesionych na udział w spadkowej w nieruchomości i w tym zakresie również nie została zakwestionowana.

Biegli w sposób prawidłowy ustalili wartość wchodzących w skład spadku nieruchomości i ruchomości według stanu z chwili otwarcia spadku (daty śmierci spadkodawcy), a według cen z chwili dokonywania działu.

Zarówno w przypadku zniesienia współwłasności, jak i w przypadku działu spadku przepisy kodeksu cywilnego dają pierwszeństwo zgodnemu wnioskowi, zgodnej propozycji stron postępowania. Zgodnie z art. 622 k.p.c. w toku postępowania o zniesienie współwłasności sąd powinien nakłaniać współwłaścicieli do zgodnego przeprowadzenia podziału, wskazując im sposoby mogące do tego doprowadzić. Gdy wszyscy współwłaściciele złożą zgodny wniosek, co do sposobu zniesienia współwłasności, sąd wyda postanowienie odpowiadające treści wniosku, jeżeli spełnione zostaną wymagania, o których mowa w dwóch artykułach poprzedzających, a projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych. Zgodnie z art. 623 k.p.c. jeżeli brak podstaw do wydania postanowienia na zgodny wniosek, a zachodzą warunki do dokonania podziału w naturze, sąd dokonuje tego podziału na części odpowiadające wartością udziałom współwłaścicieli z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zgodnie z interesem społeczno-gospodarczym. Różnice wartości wyrównuje się przez dopłaty pieniężne. Według zaś art. 687 k.p.c. w braku podstaw do wydania postanowienia działowego na podstawie zgodnego wniosku uczestników, dział spadku będzie rozpoznany według przepisów poniższych.

W niniejszej sprawie strony zgodnie wniosły o przydzielenie wchodzących w skład spadku po spadkodawcy: udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1600 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) oraz nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działki nr (...) o powierzchni 1,7000 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) na wyłączną własność wnioskodawczyni.

Taki sposób podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych. W budynku mieszkalnym na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) mieszka wnioskodawczyni, a jej córka jest właścicielką połowy tej nieruchomości. Natomiast brak było zgodnego wniosku, co do tego, komu przydzielić ciągnik rolniczy URSUS C-330, rok produkcji 1974, nr rej. (...). O przydzielenie tego ciągnika ubiegała się zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik R. K. (1). Pozostali uczestnicy nie wypowiedzieli się co do tego składnika. Na rozprawie poprzedzającej wydanie postanowienia kończącego niniejszą sprawę wnioskodawczyni wskazała, aby przydzielić ten ciągnik uczestnikowi R. K. (1). Sąd uznał jednak, że należy go przydzielić wnioskodawczyni, zgodnie z jej pierwotnym wnioskiem. Przydzielenie go uczestnikowi powodowałoby konieczność orzeczenia o nakazaniu wydania go uczestnikowi. Nadto wnioskodawczyni przedzielono wszystkie grunty wchodzące w skład spadkowego gospodarstwa rolnego, a ciągnik może jej pomóc w uprawie tych gruntów. Wreszcie wnioskodawczyni deklarowała, że sprzeda ciągnik celem urządzenia nagrobku bratu. Wszystko to skłoniło Sąd do przydzielenia ciągnika na rzecz wnioskodawczyni.

Wnioskodawczyni domagała się w niniejszej sprawie także rozliczenia poniesionych przez nią kosztów opieki nad spadkodawcą oraz poniesionych przez nią nakładów na spadkową nieruchomość w postaci wykonanych na niej prac remontowych za życia spadkodawcy. Zgodnie z art. 922 § 3 k. c. do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki przewidziane w przepisach księgi niniejszej. W Komentarzu do art. 922 Kodeksu cywilnego (Andrzej Kidyba (red.), Elżbieta Niezbecka, w LEX) wskazano, że szczególnego rodzaju długami spadkowymi mogą być: koszty leczenia spadkodawcy, opieki nad nim, jego utrzymania, koszty związane z jego ostatnią chorobą poprzedzającą zgon, czyli te wszystkie koszty, jakie określona osoba bądź osoby poniosły przed śmiercią spadkodawcy w związku z jego niedołęstwem lub chorobą, a których spadkodawca nie zdążył lub nie mógł - wobec braku środków - uregulować.

Zgodnie z art. 686 k.p.c. w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych

przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Jak stwierdził natomiast Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 5 lutego 2002 r. w sprawie II CKN 803/99 (OSP 2002/12/162) jeżeli wierzyciel spadkowy jest jednocześnie jednym ze spadkobierców dzielonego spadku, to - choć nie wynika to z art. 686 k.p.c. - należy dopuścić możliwość rozstrzygnięcia w postępowaniu działowym również o stosunkach prawnych pomiędzy spadkobiercami w związku z długiem spadkowym.

Roszczenie w zakresie kosztów opieki nad spadkodawcą nie zostało w niniejszej sprawie udowodnione przez wnioskodawczynię. Wnioskodawczyni wskazywała, że przez 88 miesięcy przed śmiercią spadkodawcy opiekowała się nim, gotowała mu posiłki, prała. Tymczasem jak wynika z całokształtu materiału dowodowego spadkodawca przed śmiercią pracował dorywczo u rolników w miejscowości, w której mieszkał, miał zboże z tytułu dzierżawy pola. Nadto wnioskodawczyni gotowała zarówno dla siebie, swoich dzieci, brata i matki. Mieszkała w mieszkaniu spadkodawcy, nic za to nie płacąc. Nadto matka wnioskodawczyni do śmierci w 2006 r. uzyskiwała emeryturę. Nie sposób więc ustalić czy i jaką kwotę na opiekę nad spadkodawcą wydała wnioskodawczyni.

Natomiast jeśli chodzi o nakłady w postaci prac remontowych na spadkowej nieruchomości, to Sąd ustalił ich rodzaj i wielkość na podstawie przedłożonych przez wnioskodawczynię dokumentów, przesłuchania wnioskodawczyni, zeznań świadków oraz opinii biegłego A. D.. Z przesłuchania wnioskodawczyni oraz zeznań świadków wynika jednak, że były one ponoszone zarówno przez wnioskodawczynię, jej zmarłego syna A. oraz jej córkę A. K. (1). Nie można było ustalić jednoznacznie, jaką część nakładów poniosła wnioskodawczyni, a jaką jej dzieci, dlatego Sąd przyjął, że zarówno wnioskodawczyni, jak i jej dzieci ponieśli je w częściach równych tj. po 1/3. Ponoszono je na nieruchomość będącą przedmiotem współwłasności spadkodawcy i córki wnioskodawczyni, tak więc nakłady, które wnioskodawczyni mogła rozliczyć w tym postępowaniu wyniosły $1/2 \times 1/3 \times 68.627 \text{ zł} = 11.437 \text{ zł}$. Wnioskodawczyni nabyła spadek w 1/4, dlatego mogła się domagać się rozliczenia 3/4 tych nakładów tj. kwoty 8.577 zł. Zdaniem Sądu nakłady te znalazły pokrycie w korzyściach jakie wnioskodawczyni uzyskała ze spadkowych nieruchomości tj. z faktu, że zamieszkiwała tam nieodpłatnie nie będąc właścicielką nieruchomości oraz z faktu pobierania przez wnioskodawczynię zboża za dzierżawę gruntów wchodzących w skład spadku. Jak zeznał bowiem dzierżawca tych gruntów, wnioskodawczyni po śmierci spadkodawcy pobierała od niego czynsz dzierżawny w postaci zboża. W związku z tym brak podstaw do zasądzenia zwrotu tych nakładów na rzecz wnioskodawczyni od uczestników postępowania na rzecz których zasądzono spłaty.

Wartość spadku po J. K. (1) wyniosła 215.627,50 zł, a została ustalona na podstawie opisanych wyżej i niezakwestionowanych skutecznie przez strony opinii biegłych. Złożyła się na nią wartość udziału wynoszącego 1/2 w prawie własności nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działka nr (...) o powierzchni 0,1600 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...); wartość nieruchomości położonej w B., gmina Ł., powiat (...), województwo (...), działki nr (...) o powierzchni 1,7000 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Nysie, Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw nr (...) oraz wartość ciągnika rolniczego URSUS C-330, rok produkcji 1974, nr rej. (...).

Udziały wnioskodawczyni i uczestników który domagali się spłaty tj. R. K. (1) i S. K. w spadku wyniosły po 1/4 z tej sumy tj. po 53.906,87 zł.

Zgodnie z art. 212 § 1 k.c. jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. Przy podziale gruntu sąd może obciążyć poszczególne części potrzebnymi służebnościami gruntowymi. Zgodnie zaś z art. 212 § 2 k.c. rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Zgodnie natomiast z art. 212 § 3 k.c. jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni otrzymała wszystkie składniki spadku. Winna więc dokonać spłat uczestników postępowania, którzy się tych spłat domagali.

Sąd zasądził więc od wnioskodawczyni C. K. na rzecz uczestnika R. K. (1) oraz uczestniczki S. K. kwoty po 53.906,87 zł tytułem spłaty ich udziałów w spadku po J. K. (1), płatne w czterech ratach: pierwsza rata w kwocie 13.476,50 zł płatna w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w kwocie 13.476,50 zł płatna w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, trzecia rata w kwocie 13.476,50 zł płatna w terminie 18 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, a czwarta rata w kwocie 13.477,37 zł płatna w terminie 24 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, nadto każda rata z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z nich.

Rozłożenie spłat na cztery raty płatne co pół roku od uprawomocnienia się postanowienia uwzględnia zarówno interes obowiązanej do nich wnioskodawczyni jak i uprawnionych uczestników. Wnioskodawczyni jest bowiem emerytką. Na spłaty będzie potrzebowała zaciągnąć pożyczki u córki lub sprzedać grunty orne albo ciągnik. Dwuletni okres zdaniem Sądu umożliwi jej zgromadzenie odpowiednich środków. Okres ten nie jest też zbyt długi dla uczestników.

Do ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie posłużyły dowody z dokumentów opisanych dokładnie wyżej pod poszczególnymi elementami stanu faktycznego. Autentyczność tych dokumentów nie została zakwestionowana przez żadną ze stron niniejszego postępowania. Do ustalenia stanu faktycznego posłużyły również logiczne, spójne, konsekwentne i wzajemnie się potwierdzające zeznania przesłuchanych w sprawie stron oraz świadków. Do ustalenia wartości składników spadku posłużyły opisane dokładnie wyżej opinie biegłych, które nie zostały skutecznie zakwestionowane przez żadną ze stron.

Orzeczenie w punkcie V, VI i VII postanowienia wydano na podstawie art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) i art. 520 § 2 k.p.c., obciążając kosztami opinii biegłych uiszczonymi tymczasowo przez Skarb Państwa w kwocie 2.170,18 zł strony, które otrzymały składnik spadku lub spłatę w częściach równych.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.